

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 30 του Αλωνάρη 1906 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 207

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΡΩΜΑΙΟ-ΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙ βραβευμένο στο διαγωνισμό του «Νουμά» (τέλος).

ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ 'Επιστημονικές μελέτες—Το Κλίμα.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ Θουκυδίδης (συνέχεια).

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Βαϊδικοί ύμνοι (μετάφραση από τα Σινδοκτικα).

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΧΟΡΝ Τό θέατρο του 'Ιψεν ('Η Κυρά αή; θάνατος).

Φ. Α. 'Αστραψε φως!..

Κ. ΛΑΝ ΠΡΑΣ. Γράμμα από Μιστριώτη.

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΣ. 'Ο ξεπεσμός του φράγκου και οι έμποροι μας.

ΜΙΚΗΣ ΜΕΓΙΣΤΕΑΣ. Οι γλωσσονάκατοι.

Α. ΣΙΓΑΝΟΣ. Θεατρικά—('Ιφιγένεια—'Η Κυρά της Θάλασσας).

Α. Μ. 'Εργα και 'Ημέροι—('Οθωνισμός).

Μ. Γ. ΠΕΤΡΙΑΔΗΣ. Εικόνες και Σκέψεις Νησιάκια.

ΝΙΚΟΣ ΒΕΗΣ. 'Ελληνίδες, μαζί μας έλατε!

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Δ. Παλαμάς—Μ. Φιλήτας, Γ. Στεφανής, Α. Παλαμάς.

Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και πράματα (Λευτεριά από Βενιζέλο—'Η έκδίκηση του 'Οθωνα.—'Η α' Εστία και το άσφαβητό μας.—'Ο Ταρταρινο-Ράλλης—Πάπες και διορισμοί—'Υστερ' από τον Κορηικό οίφουνα).

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΑΣΤΡΑΨΕ ΦΩΣ....

'Υστερ' από τή γερή γροθιά που φάγαμε στα Κρητικά κι από τή τσαλαπάτημα που τρώμε από τους Βουργάρους και τή σπρωξίδα που μας δίνουν οι Ρουμάνοι άνοιξαμε, φαίνεται, τή μάτια μας και είδαμε τήν άληθινή καταντία μας.

Βλογημένη ή Ευρώπη που μας έδωσε τή γερή γροθιά στα Κρητικά και τρισευλογημένοι οι Βουργάροι που μας κανανε νά δοκιμάσουμε τί βαριά πατούνα τους κι άξιος ή μιστός τω Ρουμάνων που μας σπρώχνουνε σαν φωριάρικα γίδια από κοντά τους, γιατί οι γροθιές, οι κλωτσιές και τή σπρωξίδα τους μας άνοιξαν τή μάτια και μας δείξαν τή φως.

Τώρα μονάχα είδαμε σε ποιό βούρκο κυλιόμαστε και τί ψυχικό σακτυλήκη μας δέρνει: τώρα μονάχα, που άστραψε τή φως, γνωρίσαμε τόν έαυτό μας: κι όταν κανείς γνωρίσει τόν έαυτό του, όσο βαριά άρώστια κι έν έχει, θά κοιτάξη νά γιατρευτεί:

Κι αυτό κάνουμε και μεις τώρα: βλάμεις τίς

φωνές και ζητούμε γιατριά: άδιάφορο έν τή ζητούμε τή γιατριά άσυλλάγιστα: άδιάφορο ή φωνάζουμε, κι όχι μονάχα φωνάζουμε μά και τή πιστεύουμε για εύκολοκώματο, πώς ή γιατριά θάρθει άμέσως, σώνει: ν' άπλώσουμε τή χέρια μας νάν τήν πάρουμε σά νάναι εύκολο νά γιατρευτεί στή στιγμή τή κακό που δουλέψαμε χρόνια και χρόνια νάν τή πυργώσουμε τριγύρω μας και μέσα μας. 'Η άληθεια είναι πώς πιστέψαμε πιά στήν άρώστια μας, και ζητούμε τή γιατριά—κι αυτό σώνει.

'Από πού όμως θά μας έρθει τή καλό; Πού πρέπει νάν τή ζητήσουμε; 'Από ψηλά, άπελπισία: στο πηχτό σκοτάδι κανένα άστέρη δέν προβάλλει νά σκορπίσει τή παρήγορο φως του μαυρίλα κι άφανισμός. 'Από χαμπηλα, τή ίδια. Τί νά περιμένει κανείς από ένα λαό που τόν εξαχρείωσε ή φαύλη πολιτική ίσαμε τή κόκκαλο, που τόν άποκούτιανε, που τού παράλυσε τή πόδια και τού μούδιασε τή χέρια του;

Πρέπει λοιπόν νάπελπίζεται κανείς; Πρέπει νά σταυρώσει τή χέρια του και νά καρτεράει τήν τελωτική καταστροφή; 'Οχι! Οι σφοδρές ώφελούνε, γιατί άπ' αυτές πάντα βγαίνει και ή σωτηρία. Κ' έτσι πάει νά έλπίσει κανείς πώς από τή τελευταία μπουρίνια θά πλημμυρίσει τή βουρκοπόταμο και θά ξεχειλίσει. 'Ενα τέτιο ξεχειλισμα δέν μπορεί παρά νά φέρει και κάπιο καλό άφου θά σαρώσει τή σκουπίδια και θά ποτίσει τή δέντρο τής Γνώσης που άποφασίσαμε τώρα νά φυτέψουμε πάνω στο άσάρωτο άκόμα χώμα.

Νά ξεχειλίσει τή βουρκοπόταμο!.. Αυτή ή έλπίδα πιά μας άπόμεινε.

Φ. Α.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Κλίμα έρχεται από τή κλίμα που θά πεί γέρνω. Οι αρχαίοι λέγανε κλίμα ούρανο, κλίμα γής, κι άλλα τέτια. Στίς σφαίρες, που παρασταίνουνε τή γή μας, βλέπεις παράλληλα μέ τόν ίσημερινό, τραβηγμένες γραμές που τής καθεμιάς ή γύρος γίνεται μικρότερος όσο πώς κατά τους πόλους. Οι παράλληλες άφτες γραμές χωρίζουνε στή σφαίρα άπάνω ζώνες ή λουρίδες, πλατίτερες φυσικά πρὸς τόν ίσημερινό, όπου ή γύρος τής παράλληλης γραμμής μεγαλύτερος, στενότερες πρὸς τόν πόλο όπου ή γύρος μικρότερος: τή στενέμα άφτό δείχνει τήν κλίση, τή κλίμα τής γής: τή πώς δηλαδή ή άπάνωσά τής γέρνει δλοίνα πρὸς τόν άξονα της, όσο από τόν ίσημερινό προχωρεί πρὸς τούς πόλους.

'Αλοτες σε παλιούς καιρούς, χωρίζανε 30 κλίματα άπ' τόν ίσημερινό ως τόν πόλο: 24 από τόν ίσημερινό ως τόν πολικό κύκλο: 6 από τούτον ως τόν πόλο.

'Αφτά ονομάζανε άστρονομικά κλίματα. Στα 24 πρώτα ή μεγαλύτερη μέρα του χρόνου μεγαλώνει κατά μιτή ώρα σε κάθε άκόλουθο κλίμα: στα 6 πολικά κατά ένα μήνα. 'Ετσι από τόν ίσημερινό όπου ή μεγαλύτερη μέρα του χρόνου είναι 12 ώρες, φτάνει στον πόλο τους 6 μήνες. 'Από τή μέρα τής μακρίτερης μέρας, θά μπορούσε νά βρξει κανείς τή γεωγραφικό πλάτος κάθε τόπου και μέ μιή τέτια πρόθεση είχε γίνει ή διαίρεση άφτή σε κλίματα: τή λέξη κλίμα μεταχειριζόταντε οι παλιοί άστρονόμοι, τή παράδειγμα φαίνεται του Ητολεμαίου άκολουθόντας, και μέ τήν παρασημασία άφτή: για τίς πγιο μακρίες δηλ. μέρες ένός τόπου.

Τή μαθηματικοαστρονομική άφτή σημασία τήν έχασε πγιά ή λέξη. Σήμερα στή συνηθισμένη της χρήση έχει σημασία μετεωρολογική, φυσικογεωγραφική.

'Ο άνθρωπος ζει άπάνω στή γή, στα 22 βάθια τής άτμόσφαιρας: άφτηνής τήν ακατάπατη άστασία και τίς άέντες μεταβολές έχουμε στο νού όταν μιλούμε για κλίμα. Κρύο ζέστη, ύγρασία στέγνη, συνεφίς ξαστεριές, άλλαγές στήν άτμοσφαιρική πίεση στήν ήλεκτρική τάση, άνεμος, βροχή, χιόνια και τόσα άλλα φαινόμενα σε μιή άστέρεστη ροή, κάνουν μες στήν άεροθλαστα που ύπάρχουμε και ζούμε και σαλέθουμε άφτό που λέμε καιρό.

'Η γή μας δλοχρονίς φέρνει γύρο στον ήλιο, στρέφοντας συνάμα μερονυχτίς γύρω στον άξονα της. Μέ τή διπλή άφτή γυροστρεψία μοιράζεται μέ τόση ποικιλία στήν όψη της ή ζέστη και τή φως που τής στέλνει εκείνος. 'Όσο πάμε κατά τόν ίσημερινό ή ζέστη περιείθει, όσο κατά τούς πόλους λιγοστέθει. 'Όσο σ' ένα τόπο πγιο κατάκορρα πέφτουνε οι άχτίδες, όσο περισσότερες ώρες βροχή τή ήλιασμα, τόσο περισσότερη ή ζέστη και τή ένάντιο στα ένάντια. 'Αφτά στο γενικό έν ή γή είναι μιή σφαίρα που ή άπάνωσά της δμαλή παντού, νά είχε και παντού τήν όμια σύσταση, κ' ή άτμόσφαιρα νά είχε παντού νερατμίδα ίση, ή και νά μήν είχε καθόλου, θά μπορούσαμε, τότες μόνο, κατά τή γρησμο του κάθε τόπου, κατά τή κλίμα του τή άστρονομικό νά λογαριαζουμε και τή μετεωρολογικό του κλίμα. Μά τής γής ή άπάνωσά είναι άνόμαλη: ή σύσταση της διαφορετική, ιδώ θάλασσα, εκεί στεριά, ιδώ δασωμένη, εκεί φαλακρή: ή άέρας ιδώ ξερός, εκεί γεμάτος νερατμίδα, ιδώ ήσυχος, εκεί χυνημενος σε βέματα: ποικιλία τέλος άπειρη, που άδύνατο μόνο μέ τίς γενικές γραμές νά τή ξεδιαλύνουμε: τή ιδιαίτερα των τόπων, άφτά θά μας δεί-